

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Mazurkiewicz- Talaga

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.), SO Ryszard Marchwicki

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy powództwa B. Z. i C. Z.

przeciwko Gminie Ś.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów

na postanowienie Sądu Okręgowego w Koninie zawarte w wyroku z dnia 12 lutego 2013 r.

sygn. akt I C 455/11

1. oddala zażalenie;
2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym;
3. przyznaje adwokat M. K. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Koninie) kwotę 738 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom w postępowaniu zażaleniowym z urzędu;

Ryszard Marchwicki Małgorzata Mazurkiewicz- Talaga Jan Futro

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd I instancji po oddaleniu powództwa, orzekając o kosztach procesu, zasądził od powodów na rzecz pozwanej 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i odstąpił od obciążania ich nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążenia powodów kosztami zastępstwa procesowego. W konsekwencji na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od nich na rzecz pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Powodowie mają bowiem stałe dochody i nie mają nikogo na utrzymaniu. Mają również oszczędności. Posiadają trzypokojowe mieszkanie, w którym zamieszkują sami. Ponadto w toku procesu powodowie, pomimo że powinni się liczyć z możliwością ponoszenia kosztów w sprawie, którą zainicjowali, zaciągnęli dwa kredyty w łącznej kwocie 24 000 zł, w tym na remont mieszkania i zakup telewizora. Nie są to koszty koniecznego utrzymania powodów. Powodowie wytaczając proces powinni odkładać pieniądze na ewentualne jego koszty, a z remontem czy zakupem telewizora poczekać do zakończenia sprawy. Ponadto mając stałe dochody, koszty zastępstwa procesowego mogą pokryć z kredytu.

Na postanowienie to w części, w jakiej zasądzono od nich koszty na rzecz pozwanej, zażalenie wnieśli powodowie wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez odstąpienie na podstawie art. 102 k.p.c. od obciążania ich jakimikolwiek kosztami procesu na rzecz strony pozwanej oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Jednocześnie pełnomocnik wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, albowiem nie zostały one uiszczone w żadnej części.

W uzasadnieniu wskazali, że odstąpienie od obciążania ich kosztami procesu uzasadniają zwłaszcza fakty dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej powodów. Powodowie są oboje osobami starszymi, utrzymują się z emerytury B. Z. oraz niewielkiej renty C. Z. a ich oszczędności są nieduże. Pozwana nie jest osobą fizyczną o trudnej sytuacji materialnej, ale zamożną gminą. Powodowie prowadzili proces lojalnie i z poszanowaniem strony pozwanej, nie generowali dodatkowych kosztów ani nie zmiierzali do przedłużenia postępowania. Działali w dobrej wierze, byli przekonani o słuszności swoich roszczeń, a ich zachowanie w zakresie ochrony przysługujących im praw było sumiennie i właściwie.

Pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona, która przegrała sprawę cywilną ma obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów obrony, tj. tych, które są niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (por. §§ 2 i 3 art. 98). Zwrot następuje na żądanie strony wygrywającej. W szczególnej sytuacji sąd może na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpić od tej reguły. Przepis ten znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy sąd uwzględniając szczególne okoliczności sprawy uznaje za zasadne odstąpienie od obciążania nimi strony. Jednakże przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany. Zwolnienie od kosztów postępowania, w szczególności innych niż koszty sądowe, nie może bowiem mieć charakteru bezwzględnie, tzn. nie może powodować sytuacji, w której druga strona wygrywając sprawę nie może domagać się uwzględnienia zwrotu poniesionych przez nią wydatków, wskazanych w przepisach ogólnych o postępowaniu cywilnym.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że zgodnie z zaleceniem nr R (81) 7 dotyczącym środków ułatwiających dostęp do wymiaru sprawiedliwości, przyjętym przez Komitet Ministrów w dniu 14 maja 1981 r., powinno być zasadą, że -- z wyjątkiem szczególnych okoliczności -- strona wygrywająca otrzymuje od strony przegrywającej zwrot sum rozsądnie wydatkowanych na koszty postępowania i honoraria adwokackie (cyt. za Standardy Prawne Rady Europy. Zalecenia, Tom IV, Sądownictwo, Warszawa 1998, s. 215).

Uzasadnia to pogląd, że odstępstwo od tej zasady przewidziane art. 102 k.p.c. może mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych. Jak zresztą wprost wynika z treści powołanego przepisu w wypadkach „szczególnie uzasadnionych” sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zastosowanie tego przepisu wymaga w każdym przypadku ustalenia (i wskazania w uzasadnieniu), że istnieje taka szczególna (wyjątkowa) podstawa uzasadniająca odstąpienie od reguły określonej w art. 98 § 1 k.p.c. Nie może, zatem taką wyłączną podstawą być trudna sytuacja majątkowa strony zobowiązanej do zwrotu kosztów stronie przeciwnej. Przeciwno takiemu pogładowi przemawia też treść art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) zgodnie z którym zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Wskazywane kwestie subiektywnego poczucia zasadności roszczenia, Sąd Okręgowy uwzględnił odstępując od obciążania powodów kosztami sądowymi.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z treścią art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349 ze zm.).

Adwokat M. K. wyznaczona została, jako pełnomocnik z urzędu dla częściowo zwolnionych od kosztów sądowych powodów. Składając w ich imieniu zażalenie złożyła wniosek o zasądzenie na jej rzecz kosztów sporządzenia opinii jednocześnie oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone nawet w części.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349 ze zm.) orzekł jak w punkcie 4 postanowienia.

Ryszard Marchwicki Małgorzata Mazurkiewicz- Talaga Jan Futro